

Sygn. akt VI Gz 319/14

POSTANOWIENIE

Dnia 29 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki

Sędziowie: SO Beata Hass-Kloc (spr.)

SO Anna Harmata

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Joanna Kościak

po rozpoznaniu w dniu 29 grudnia 2014 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: J. G.

przeciwko: B. K.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego na postanowienie co do kosztów procesu zawarte w pkt. III wyroku Sądu Rejonowego Sądu Gospodarczego w Rzeszowie z dnia 26 marca 2014r., sygn. akt V GC 222/14 w przedmiocie kosztów procesu

postanawia: oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Rzeszowie wyrokiem z dnia 26 marca 2014r sygn. akt V GC 222/14 umarzył postępowanie co do koty 12.158,96 zł w pkt I ; w pkt. II zasądził od pozwanego B. K. na rzecz powoda J. G. ustawowe odsetki od kwoty 12158,96 zł od dnia 23 lipca 2013 do 14 listopada 2013r. oraz w pkt. III od pozwanego na rzecz powoda kwotę 304,00zł tytułem zwrotu opłaty sądowej, kwotę 2400,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz kwotę 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu powyższego Sąd ten podał ,że strony niniejszego postępowania łączyła umowa sprzedaży i przywołał treść art. 535 kc. Wskazał także , iż w świetle twierdzeń stron oraz zawnioskowanych dowodów, fakt zawarcia umowy sprzedaży, przedmiot i cena nie budziły wątpliwości. Podniósł, że pozwany nie zakwestionował faktu wydania mu towarów w ramach zawartej umowy; zaś kwestią sporną w sprawie pozostawało, czy pomiędzy stronami doszło do zmiany ustalonego pierwotnie terminu płatności.

W ocenie Sądu Rejonowego stosownie do treści art. 6 kc pozwany nie sprostął obowiązkowi wynikającemu z tegoż przepisu, gdyż nie udowodnił zasadności własnych twierdzeń, co do zmiany terminu płatności, co więcej zaoferował jedynie na tę okoliczność dowód z przesłuchania stron jako dowód mogący posłużyć wykazaniu jego twierdzeń, na rozprawę zaś nie stawiał się pozwany, mimo prawidłowego wezwania, co skutkowało pominięciem złożonego przez pozwanego wniosku. W świetle powyższego, twierdzenia pozwanego co do powyższego należało uznać, zdaniem Sądu Rejonowego za gołosłowne i jako takie zmierzające wyłącznie do uniknięcia odpowiedzialności za zaciągnięte

zobowiązanie. Następnie Sąd ten podał ,że brak zapłaty ceny w terminie ustalonym umową spowodował, że pozwany popadł w opóźnienie, co upoważniło powoda do naliczania odsetek ustawowych (art. 481 kc).

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda odsetki ustawowe od kwoty 12.158,96 zł za okres od dnia 23 lipca 2013 r. do dnia 14 listopada 2013 r., na podstawie art. 481 § 1 kc.

Uznał ,że powód skutecznie cofnął pozew co do należności głównej w kwocie 12.158,96 zł. i jako takie było ono dopuszczalne z myśl art. 203 § 4 kpc, co uzasadniało na podstawie art. 355 kpc umorzenie postępowania w powyższym zakresie.

W dalszej kolejności Sąd ten zaznaczył ,że cofnięcie pozwu zasadniczo równoznaczne jest z przegraniem sprawy, z wyjątkiem sytuacji, gdy cofnięcie jest następstwem zapłaty należności dochodzonej pozwem po wytoczeniu powództwa. W takiej sytuacji pozwany traktowany jest jak przegrywający proces.

Podał ,że w niniejszej sprawie pozew został złożony w dniu 7 listopada 2013 r. i wobec faktu, iż zapłata dochodzonej pozwem należności nastąpiła po wytoczeniu powództwa, pozwany obowiązany był do zwrotu kosztów procesu powodowi. W ocenie Sądu Rejonowego zaspokojenie przez pozwanego roszczenia powoda po wytoczeniu pozwu jest równoznaczne z przegraniem przez niego procesu (orzeczenie SN z dnia 21 lipca 1951 r., C 593/51, OSN(C) 1952, nr 2, poz. 49, także Bodio J. i in.: Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, Oficyna, 2008, wyd. III). Dlatego też na podstawie art. 98 § 1 kpc jest on zobowiązany, zdaniem tego Sądu do zwrotu stronie przeciwnej kosztów postępowania w całości.

W związku z powyższym o kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł zgodnie z art. 98 kpc.

Zażalenie co do orzeczenia zawartego w pkt. III w/w wyroku dotyczącego kosztów procesu zgłosił pozwany.

Zarzucił temu orzeczeniu naruszenie art. 101 kpc poprzez jego niezastosowanie w sytuacji gdy pozwany nie dał podstaw do wytoczenia powództwa i uznał przy pierwszej czynności procesowej żądanie pozwu ; art. 98 par 1 kpc poprzez jego zastosowanie w sytuacji gdy nie można uznać , że pozwany przegrał proces w 100 % ; art. 102 kpc poprzez jego niezastosowanie w sytuacji gdy w danym przypadku zachodzi szczególnie uzasadniający zasądzenie od strony przegrywającej tylko części procesu albo nie obciążanie jej w ogóle kosztami. Opierając się na powyższych zarzutach wniósł o zmianę zasad rozstrzygnięcia o kosztach poprzez zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu w kwocie 2.721,00 zł ; ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu powyższego przywołując orzeczenia Sądu Najwyższego szczegółowo uzasadnił podniesione wyżej zarzuty.

Sąd Okręgowy mając na uwadze powyższe zważył co następuje:

Zażalenie pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie.

Oceniając zarzuty pozwanego podniesione w złożonym zażaleniu należy na wstępie zauważyć ,że spełnienie przez pozwanego w toku procesu żądania pozwu wywołuje skutki zależne zarówno od przyczyn takiego działania jak i zachowania się powoda. Jeżeli pozwany świadczył żadaną pozwem należność z zamiarem jego zaspokojenia , a nie tylko by uniknąć np. skutków zwłoki powód powinien cofnąć powództwo. Jeżeli tego nie uczyni brak jest podstaw do umorzenia postępowania, a powództwo winno być oddalone. Jeżeli zaś pozwany nie płaci w uznaniu powództwa istniejący spór wymaga rozstrzygnięcia. Jeżeli żądanie pozwu okaże się uzasadnione Sąd umarza co do niego postępowanie

(rozstrzyga ewentualnie co do należności ubocznych); jeżeli zaś jest nie zasadne - powództwo oddala (podobnie SN w postanowieniu z dnia 15.03.1955r, 2 CR 1449/54).

Należy zauważyć także, że z okoliczności niniejszej sprawy wynika, że pozwany kwestionował zasadność wniesionego powództwa, albowiem wskazywał, że strony ustaliły inny termin płatności żądanej pozwem kwoty tj. dzień 15.11.2013r co było powodem, że w tej dacie pozwany uregulował przedmiotową należność i z tego powodu powództwo winno być oddalone w całości.

W tej sytuacji nie można stwierdzić, że zachodzą przesłanki do zastosowania art. 101 kpc, albowiem pozwany nie daje powodu do wytoczenia powództwa jeżeli nie dopuścił się zwłoki w rozumieniu prawa materialnego tj. nie wiedział o pretensji powoda; nie może być uznany za takiego pozwanego, jeżeli nie zaspokoił pretensji powoda mimo wezwania, a zapłacił dopiero po wytoczeniu powództwa.

Przenosząc powyższe na grunt przedmiotowej sprawy wypada podnieść, że pozwany był wzywany do zapłaty żądanych pozwem należności pismem z dnia 27.08.2013r (k-20-21) i do dnia wniesienia pozwu o ich zapłatę tj. 07.11.2013r nie podnosił w odpowiedzi na powyższe tych okoliczności, które wskazał w sprzeciwie od nakazu zapłaty. Nie zarzucił na tym etapie nic przeciwko żądaniu powoda o zapłatę wskazanych kwot.

Powyższe zdaniem Sądu Okręgowego powoduje, że nie można przyjąć, że pozwany nie dał podstaw do wytoczenia niniejszego powództwa; zaś możliwość zastosowania art. 101 kpc jest możliwa gdy obie przesłanki tego przepisu zostały spełnione kumulatywnie.

Poza tym uznanie powództwa jest dyspozytywną czynnością procesową pozwanego, którą wyraża on zgodę na wydanie wyroku zgodnie z żądaniem pozwu i uzasadniającymi go okolicznościami faktycznymi. Zakłada istnienie dochodzonego roszczenia, a tym samym istnienie wszystkich przesłanek kreujących jego byt prawny (por. wyrok SN z dnia 18.03.2011r, III CSK 127/10 i z dnia 09.11.2011e, II CSK 671/10). W kontekście powyższych rozważań brak jest podstaw, aby przyjąć, że stanowisko pozwanego zawarte w sprzeciwie od nakazu zapłaty było uznaniem powództwa.

Ponadto pozwany w złożonym zażaleniu nie podważył ustaleń Sądu Rejonowego co do niewykazania przez niego zmiany terminu płatności kwot objętych żądaniem pozwu co w konsekwencji skutkowało zasądzeniem ustawowych odsetek zgodnie z żądaniem pozwu.

W tej sytuacji, zdaniem Sądu Okręgowego, pozwany jest stroną przegrywającą niniejszy proces w całości, albowiem zapłata dochodzonej pozwem kwoty nastąpiła już po wniesieniu pozwu (podobnie SN w orzeczeniu z dnia 22.04.1959r, IV CZ 37/59, post. SN z dnia 20.08.1979r, I CZ 92/79, niepubl, post. Z dnia 06.11.1984r, IV CZ 196/84). Poza tym przez „przegranie sprawy” należy rozumieć przegranie procesu z przyczyn merytorycznych.

W świetle powyższego nie można stwierdzić, że Sąd Rejonowy dopuścił się naruszenia art. 98 kpc i 101 kpc.

W zakresie zarzutu dotyczącego niezastosowania art. 102 kpc należy podnieść, że obciążenie strony, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, całością lub nawet tylko częścią kosztów procesu może w okolicznościach konkretnej sprawy pozostawać trudne do pogodzenia z poczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współzycia społecznego. Z tego względu ustawodawca przewidział specjalne unormowanie pozwalające nie obciążać strony przegrywającej (powoda, pozwanego) obowiązkiem zwrócenia przeciwnikowi całości lub części kosztów. Ideę tę urzeczywistnia wyrażona w komentowanym przepisie zasada słuszności.

Przepis art. 102 k.p.c. nie konkretyzuje w żaden sposób pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych. Wskazanie w tym przepisie na dopuszczalność odstąpienia od zasady odpowiedzialności za wynik procesu jedynie w wypadkach wyjątkowych („szczególnie uzasadnionych”) wyłącza możliwość stosowania wykładni rozszerzającej. Ocena, czy taki wypadek rzeczywiście zachodzi, pozostawiona została uznaniu sądu. Musi ona mieć na względzie całokształt okoliczności sprawy. Chodzi tu nie tylko o okoliczności związane z przebiegiem procesu, ale również pozostające poza jego obszarem (np. stan majątkowy stron, ich sytuacja życiowa). Okoliczności te powinny być oceniane przede

wszystkim z punktu widzenia zasad współżycia społecznego. Kryteria pomocne przy rozstrzygnięciu o istnieniu czy też nieistnieniu przesłanek zastosowania zasady słuszności wskazane zostały w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego.

Należy podkreślić, że sposób skorzystania z art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który przemawia za odstąpieniem, a jeśli tak, to w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążania kosztami procesu strony przegrywającej spór. Przyznanie przez ustawodawcę sądowi takiego uprawnienia nakłada obowiązek starannego i wyczerpującego omówienia w uzasadnieniu orzeczenia przesłanek, na podstawie których uznano, że w sprawie zachodzi „szczególnie uzasadniony wypadek”. Wskazanie argumentów uzasadniających taką ocenę stanowi niezbędny warunek przeprowadzenia kontroli instancyjnej podjętego w tym zakresie rozstrzygnięcia (por. kom. do art. 102 k.p.c. [w:] Dolecki Henryk (red.), Wiśniewski Tadeusz (red.), Gromska-Szuster Irena, Jakubecki Andrzej, Klimkowicz Jan, Knoppek Krzysztof, Misiurek Grzegorz, Pogonowski Piotr, Zembrzuski Tadeusz, Żyżnowski Tadeusz. Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Artykuły 1-366. LEX, 2013).

Poza tym przepis art. 102 k.p.c. ma charakter dyskrejonalny. Wprawdzie kwestia trafności jego zastosowania co do zasady może być objęta kontrolą sądu wyższego rzędu, niemniej jednak ewentualna zmiana zaskarżonego orzeczenia o kosztach powinna następować wyjątkowo w razie stwierdzenia, że dokonana ocena jest dowolna, oczywiście pozbawiona uzasadnionych podstaw (por. postanowienia SN: z dnia 25 marca 2011 r., IV CZ 136/10, Lex nr 785545; z dnia 15 czerwca 2011 r., V CZ 23/11, Lex nr 864028; z dnia 19 stycznia 2012 r., IV CZ 118/11, Lex nr 1169157; z dnia 26 stycznia 2012 r., III CZ 10/12, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 98; z dnia 9 lutego 2012 r., III CZ 2/12, Lex nr 1162689 oraz z dnia 15 lutego 2012 r., I CZ 165/11, Lex nr 1170214).

Sąd Okręgowy rozpoznając zażalenie pozwanego, w świetle powyższych rozważań oraz konkretnych okoliczności niniejszej sprawy wyżej wskazanych, nie podzielił argumentów przedstawionych w zażaleniu pozwanego co możliwości zastosowania w tym przypadku art. 102 kpc.

Z tych też względów zażalenie pozwanego należało oddalić po myśli art. 385 kpc w z w. z art. 397 par 2 kpc.

ZARZĄDZENIE

- (...)

- (...)

(...)